

KS. PROF. DR HAB. ROMAN DZWONKOWSKI SAC

30 grudnia 2020 r. w Lublinie zmarł ks. prof. dr hab. Roman Dzwonkowski SAC, pallotyn, socjolog i historyk Kościoła, emerytowany profesor KUL, specjalista w zakresie badań nad Polonią na Kresach Wschodnich, członek korespondent Wydziału Nauk Społecznych TN KUL.

Urodził się 30 listopada 1930 r. w Dzwonku na Mazowszu. W 1957 r. po studiach filozoficzno-teologicznych w seminarium Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego (pallotyni) w Ołtarzewie przyjął święcenia kapłańskie. W 1961 r. ukończył studia specjalistyczne na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL. W 1966 r. uzyskał stopień doktora, w 1984 r. habilitację. W 2001 r. otrzymał tytuł naukowy profesora.

Od 1977 r. został zatrudniony na KUL-u, początkowo w Instytucie Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym, a następnie (od 1989) na stanowisku kierownika Katedry Socjologii Grup Etnicznych na Wydziale Nauk Społecznych. Był również wykładowcą Wyższego Seminarium Duchownego Księży Pallotynów w Ołtarzewie, a w latach 1994-2001 seminarium duchownego w Gródku Podolskim na Ukrainie. Jego specjalizacją naukową była historia Kościoła katolickiego w ZSRR i socjologia grup etnicznych.

Od lat 70. XX wieku zajmował się kulturą polską, szczególnie religijną, na dawnych Kresach Wschodnich I i II RP, zajął się także problemami Polaków w ZSRS. Często wyjeżdżał, dzięki zaproszeniom prywatnym, na Litwę, Łotwę, Białoruś, Ukrainę, do Gruzji i do Rosji, by poznać Polaków mieszkających na tych terenach oraz nieść im pomoc, najpierw ukrytą, a później jawną. Początkowo prace na temat Kościoła i Polaków w ZSRS publikował w paryskiej „Kulturze” (od 1973 r.) i w innych pismach emigracyjnych. Na początku lat 90. stało się to możliwe również w kraju. W jego dorobku publikacyjnym znalazły się m.in. nagradzane książki (wydane przez TN

KUL): *Kościół katolicki w ZSSR 1917-1939. Zarys historii* (Lublin 1997) oraz *Losy duchowieństwa katolickiego w ZSSR 1917-1939. Martyrologium* (Lublin 1998).

Był członkiem Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności. W 1992 r. wszedł w skład rady krajowej Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Był członkiem Komisji Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, ds. Seminariów Duchownych oraz Komisji Episkopatu „Justitia et Pax”, Komitetu Obrony Dobrego Imienia Polski i Polaków. Także członkiem rad redakcyjnych wielu czasopism naukowych.

W 2000 r. został odznaczony Krzyżem Kawalerskim, a w 2010 r. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Z innych odznaczeń i wyróżnień należy wymienić: Srebrny Medal Papieski od Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej, Medal Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Odznakę Zasłużony Działacz Kultury od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Odznakę „Bene Merito” od Ministra Spraw Zagranicznych, Dyplom Uznania za Zasługi dla Związku Polaków na Białorusi od Rady Naczelnej Związku Polaków na Białorusi, Medal 700-lecia Miasta Lublin od Prezydenta Miasta Lublin, a także Nagrodę Indywidualną Ministra Edukacji Narodowej, Nagrodę kwartalnika „Przegląd Wschodni” (1998), nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Katolickich (Feniks 1999) oraz nagrodę Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego w Londynie.

Jak wspomina ks. prof. Sławomir Pawłowski, współbrat śp. ks. prof. Dzwonkowskiego, „miesiąc temu obchodził swoje 90. urodziny. Od dłuższego czasu zmagał się z chorobą nowotworową, z którą dzielnie walczył. Ciągłe jeszcze pracował naukowo, czytał, pisał, rozmawiał. Pomimo wieku zawsze gotowy, aby pomagać w pracy duszpasterskiej. Znany ze swojej pomocy ubogim. Pomagał także studentom, zwłaszcza zza naszej wschodniej granicy. Niechaj Bóg przyjmie go do swojej chwały – *Requiescat in pace!*”.

Msza św. żałobna została odprawiona 4 stycznia 2021 r. w kościele parafialnym pw. Wierzy Pańskiej w Lublinie (Księża Pallotyni). Msza św. pogrzebowa zaś była sprawowana 5 stycznia 2021 r. w kościele pw. Trójcy Przenajświętszej w Czerwinie koło Ostrołęki. Po Mszy św. nastąpiło złożenie ciała w rodzinnym grobowcu na miejscowym cmentarzu.

*Na podstawie materiałów internetowych**
opracował Stanisław Sarek

* https://www.kul.pl/odszedl-ks-prof-roman-dzwonkowski-sac,art_92992.html; <https://archidiecezjalubelska.pl/blog/zmarl-ks-prof-roman-dzwonkowski-sac-palloty/>.